Minna Ahtiainen

16.11.2022

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta
Eduskunta
TyV@eduskunta.fi

Kirjallinen asiantuntijalausunto TyV 17.11.2022 klo 12.15

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi työriitojen sovittelusta annetun lain ja oikeudenkäynnistä työtuomioistuimessa annetun lain 32 a §:n muuttamisesta HE 214/2022 vp

- Suomalainen sopimusjärjestelmä on murrosvaiheessa, jonka vuoksi on tärkeää tukea työehtosopimusosapuolten vapaaehtoiseen neuvottelutoimintaan ja sovitteluun liittyviä menettelyjä.
- Hallituksen esityksessä esitetään muutoksia lakiin työriitojen sovittelusta ja lakiin oikeudenkäynnistä työtuomioistuimessa.
- STTK katsoo, että esitetyt muutokset edistävät työmarkkinaosapuolten vapaaehtoista neuvottelua riitojen ratkaisemiseksi ja pitää muutoksia kannatettavina.

Yleistä

Suomalainen sopimusjärjestelmä on murrosvaiheessa, jonka vuoksi on tärkeää tukea työehtosopimusosapuolten vapaaehtoiseen neuvottelutoimintaan ja riitojen ratkaisuun liittyviä menettelyjä. Sääntelyn selkiyttäminen on tärkeää myös yrityskohtaisten työehtosopimusten määrän lisääntyessä. Esityksen tavoitteena on vahvistaa osapuolten mahdollisuuksia saattaa työriita soviteltavaksi myös muissa kuin työrauhaa uhkaavissa riidoissa ja kuvata osapuolten sovitteluprosessiin liittyviä velvoitteita aikaisempaa selkeämmin. Työriitojen sovitteluun liittyviä hyviä käytäntöjä on hyödynnetty esityksen valmistelussa.

Sovitteluun liittyvän valmistelun korostaminen voi parhaimmillaan nopeuttaa sovittelumenettelyä. On kuitenkin mahdollista, että vapaaehtoinen sovittelu lisää valtakunnansovittelijan toimiston työmäärää jatkossa.

Minna Ahtiainen 16.11.2022

Lakiin työriitojen sovittelusta esitettävät muutokset

Lakiin työriitojen sovittelusta ehdotetaan lisättäväksi uusi 9 a § vapaaehtoisesta sovittelusta.

STTK katsoo, että vapaaehtoista sovittelua koskeva säännös selkiyttää sovittelumenettelyä ja pitää esitystä kannatettavana. Esitys myös laajentaa vapaaehtoisessa sovittelussa soviteltavien riita-asioiden alaa. Jatkossa olisi mahdollista sovitella myös tuomioistuimen toimivaltaan kuuluvia asioita.

Vapaaehtoisen sovittelun käynnistyminen edellyttää kaikkien osapuolten suostumusta. Valtakunnansovittelijalla olisi harkintavaltaa siinä, onko vapaaehtoisen sovittelun käynnistämiselle edellytyksiä. Kun valtakunnansovittelijan velvollisuuksiin kuitenkin kuuluu edistää työmarkkinaosapuolten välisiä suhteita, olisi valtakunnansovittelijan lähtökohtaisesti harkittava tarkkaan sovittelusta pidättäytymistä.

Lakiin työriitojen sovittelusta 10§:n ehdotetaan muutosta.

Työriitojen sovittelusta annetun lain 10§:ssä säädetään sovitteluprosessin etenemisestä. Valtakunnansovittelija kutsuu osapuolet neuvotteluun ja toimisi myös vapaaehtoisuuteen perustuvissa neuvotteluissa puheenjohtajana ja määräisi, millä tavoin ja missä järjestyksessä riitakohdat olisi käsiteltävä. Riitapuolten tulisi antaa sovittelijalle tämän asettamassa kohtuullisessa määräajassa ennen neuvottelujen aloittamista kirjallinen selvitys riidan kohteesta, sisällöstä sekä asiassa esittämistään vaatimuksista.

Tietojen antamista koskevan esityksen tarkoituksena on, että sovittelija saisi ennakkokäsityksen riidan sisällöstä ja osapuolten vaatimuksista. Säännös myös kannustaa osapuolia huolelliseen valmistautumiseen ennen neuvotteluiden aloittamista. Osapuolet voisivat kuitenkin täsmentää vaatimuksiaan vielä sovittelumenettelyn kuluessa ja sovittelijan olisi työriitalain 11 §:n mukaisesti otettava selvää niistä.

STTK pitää hyvänä, että osapuolia kannustetaan huolelliseen valmistautumiseen ennen sovittelun käynnistymistä. Mahdollisuus vaatimusten ja tietojen täsmentämiseen sovittelun kestäessä on kuitenkin myös tärkeää käsittelyssä olevien asioiden moninaisuuden vuoksi.

Minna Ahtiainen 16.11.2022

Lakiin oikeudenkäynnistä työtuomioistuimessa esitettävä muutos

Lakiin oikeudenkäynnistä työtuomioistuimessa ehdotetaan muutosta, jolla täsmennettäisiin työtuomioistuimen toimivaltaa kuulemismenettelyssä. Työtuomioistuin voisi asianosaisen pyynnöstä tai omasta aloitteestaan varata tilaisuuden lausuman esittämiseen myös muulle henkilölle tai yhteisön edustajalle, jonka lausuma olisi muutoin asian selvittämiseksi tarpeen.
Tällaisten henkilöiden ja yhteisöjen edustajien kuuleminen olisi työtuomioistuimen harkinnassa ja sen tulisi olla tarpeellista asian selvittämiseksi.

Selvitystarve voisi liittyä esimerkiksi sopijaliittojen riittävään edustavuuteen solmia työehtosopimus mainitulle alalle, mutta niin sanottuja kolmansia osapuolia voitaisiin kuulla aina, kun työtuomioistuin katsoo sen asian selvittämisen kannalta tarpeelliseksi.

STTK kannattaa työtuomioistuimen toimivallan täsmentämistä kuulemismenettelyssä.

Lisätietoja Minna Ahtiainen, johtaja, STTK ry
minna.ahtiainen@sttk.fi
050 387 7030